

Posudek na rigorózní práci Mgr. Petry Míkové

Bezdůvodné obohacení (počet stran 159)

Problematika bezdůvodného obohacení je v předložené práci zpracována jak po stránce teoretické, tak i praktické s velkou důkladností a pečlivostí. Posuzovaná rigorózní práce představuje mimořádně hodnotné a původní dílo; zvolené téma je v právní teorii i v právní praxi velmi aktuální. Autorka zpracovala zvolené téma komplexně, a to i s přihlédnutím k historickému vývoji zkoumaného institutu. Prací se vine právně filozofický základ bezdůvodného obohacení, kterým je, že podle přirozené spravedlnosti se nikdo nemá obohacovat na úkor druhého (“nemo locupletior”).

Autorka práci rozdělila do pěti kapitol přičemž těžiště práce lze spatřovat v její druhé části, ve které důkladně zkoumá bezdůvodné obohacení de lege lata. Ve svém výkladu správně postupuje od obecných otázek k otázkám konkrétnějším. Prokazuje přitom velmi dobrou orientaci v právním řádu a výborné odborné znalosti. Správně vymezuje vztah bezdůvodného obohacení k jiným právním institutům. Absolutorium zasluhuje její práce s literaturou, tak i s poznatky právní praxe. V připojeném seznamu literatury jsou uvedena všechna – a to i historická- díla, která se otázkami bezdůvodného obohacení zabývají. Rovněž přehled soudních rozhodnutí věnovaných zkoumané oblasti je impozantní. Přitom s literaturou autorka pracuje lege artis.

Posuzovanou prací autorka spolehlivě prokázala, že zvolenou problematiku správně pochopila po stránce teoretické i praktické. Zvláště pak oceňuji, že na řadě míst zaujímá samostatné hodnocení platné právní úpravy a ústrojně z tohoto hodnocení vyvozuje náměty de lege ferenda.

Práce nerezignovala ani na výklad úpravy bezdůvodného obohacení v jiných právních předpisech, konkrétně v obchodním zákoníku, v zákoně o rodině a v zákoníku práce. Na tomto místě výklad mohl být rozšířen i o přehled veřejnoprávních předpisů, které obsahují povinnost vrátit bezdůvodné obohacení.

Autorka se vyjadřuje i k úpravě bezdůvodného obohacení obsažené v novém občanském zákoníku (s.137). Její přístup k nové právní úpravě lze označit jako střízlivý a kritický, když s nadhledem hodnotí jak klady, tak i zápory navržené právní úpravy.

K přínosům nové úpravy se zpravidla řadí „actio generalis“ z bezdůvodného obohacení a detailnější úprava obsahu, způsobu a rozsahu jeho vydání.

Na s. 146 autorka popisuje případ, kdy –podle nového občanského zákoníku–pocitivý příjemce je povinen při neplatné kupní smlouvě o převodu nemovitosti poskytnout náhradu za bezplatné užívání nemovitosti v rozsahu jeho prospěchu, tj. v rozsahu, v jakém ušetřil na nájemném. Sám bude inkasovat zpět cenu, kterou zaplatil oproti zpětnému převodu vlastnického práva. Mohla by být tato (vrácená) kupní cena navýšena i o úrok, který by pocitivý příjemce obdržel od banky ?

Výklad o bezdůvodném obohacení v evropském právu vychází z úpravy Společného referenčního rámce; rigorózní správně hodnotí postoj české politické scény k přijetí evropského kodexu smluvního práva jako „značně zdrženlivý, resp. spíše negativní“ (s.155).

Uzavírám, že práce Mgr. Petry Míkové představuje výborné zpracování zvoleného tématu; posuzovanou práci, která na řadě míst převyšuje obvyklý standard rigorózních prací, autorka naplnila požadavky předepsané pro tento druh prací, a proto ji doporučuji k obhajobě.

K rozpravě doporučuji problematiku oprávnění státu na vydání bezdůvodného obohacení získaného na úkor neznámé osoby. Mohla by se autorka vyjádřit jak k potřebnosti tohoto oprávnění státu, tak i k jeho vhodnosti zařazení v občanském zákoníku ?

V Praze dne 20.2. 2013

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.